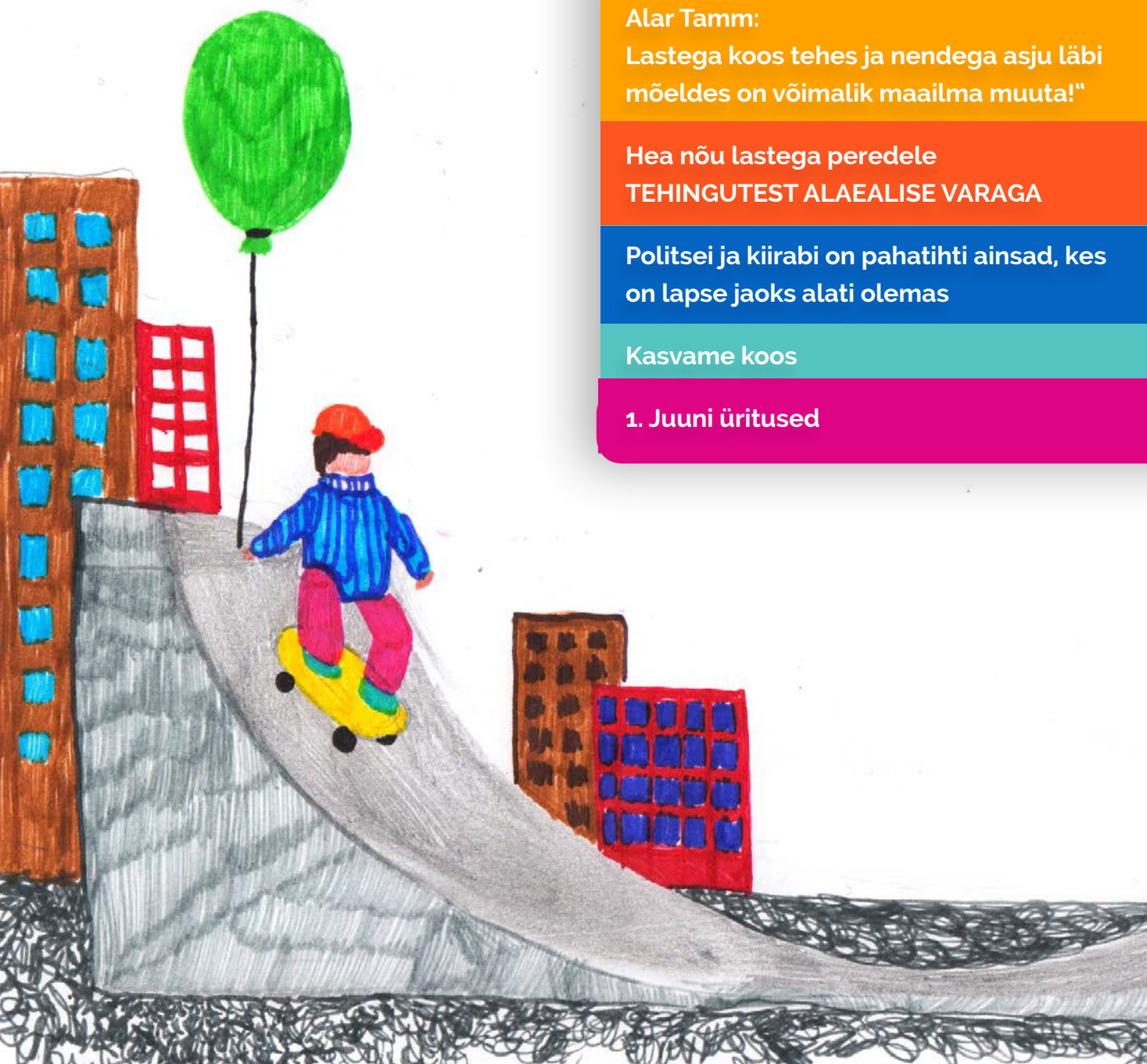

märka last

MTÜ Lastekaitse Liidu ajakiri

4/2014

Head Lastekaitsepäeva

Alar Tamm:

Lastega koos tehes ja nendega asju läbi mõeldes on võimalik maailma muuta!"

Hea nõu lastega peredele

TEHINGUTEST ALAEALISE VARAGA

Politsei ja kiirabi on pahatihti ainsad, kes on lapse jaoks alati olemas

Kasvame koos

1. Juuni üritused

Lapse õiguste konventsiooni artikkel 31:

„Osalisriigid tunnustavad lapse õigust puhkusele ja jõudeajale, mida ta saab kasutada mänguks ja meelelahutuslikuks tegevuseks vastavalt eale ning vabaks osavõtuks kultuuri- ja kunstielust.“

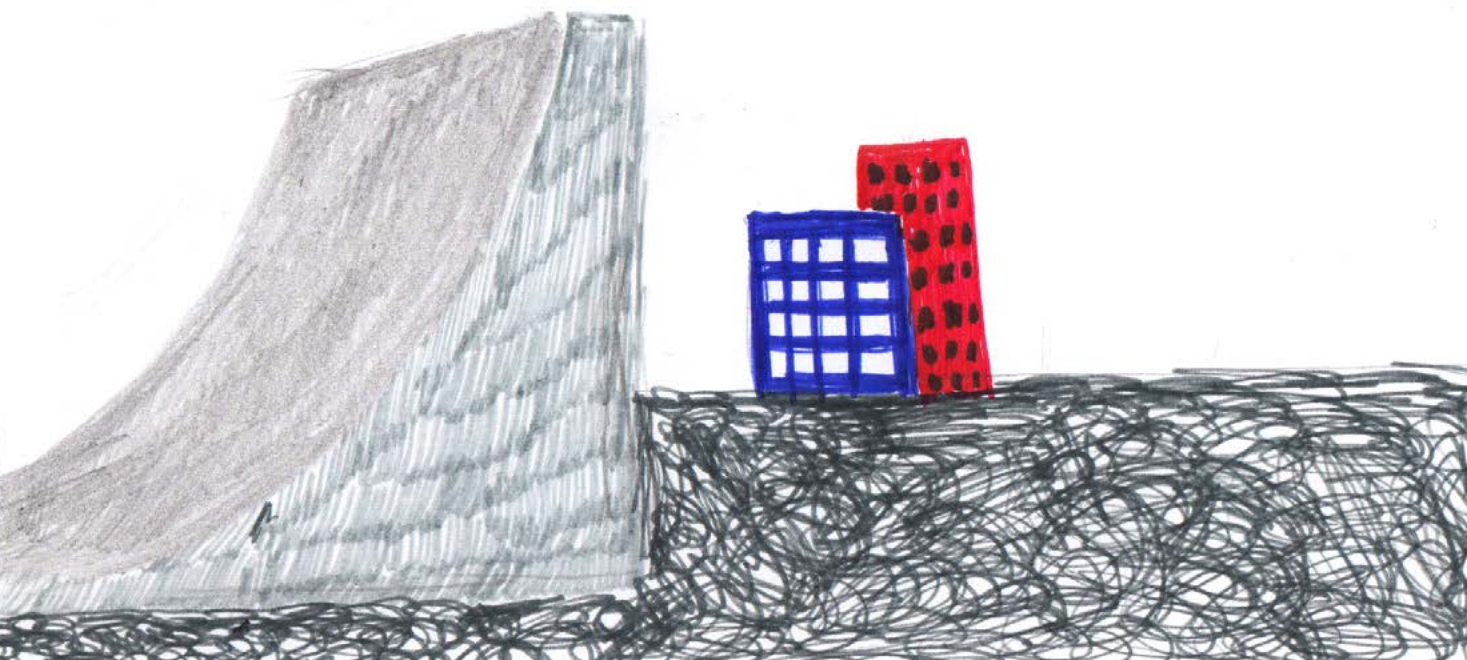

Toimetaja:
Mart Valner

Reporter: Kadi Hainas
Kujundaja: Katrin Nõu

Ajakirja kontakt: ajakiri@lastekaitseliit.ee
Ajakiri.lastekaitseliit.ee

Väljaandja: MTÜ Lastekaitse Liit

Head Lastekaitsepäeva

Lastekaitsepäeval 2014 rõhutame, et uue lastekaitseseaduse lapsekeskne fookus peab saama tegelikkuseks. Ilusad ideed ei tohi jääda sõnakõlksudeks. Lapse huvid olgu kogu ühiskonna elus esikohal. Iga last tuleb märgata ja kohelda partnerina. Lapse mure peab saama kiiresti lõpliku lahenduse. Eri valdkondade ja tasandite ametnikud peavad oskama töötada lapse nimel üheskoos kiiresti ja targalt. Toimikut üle andes peab olema kindel, et juhtumi käsitlemine jätkub ja et lapsele parim lahendus sünnib nii ruttu kui võimalik.

Laste ja noorte kaasamine kogukonna arendamisse ning mis tahes neid puudutavates küsimuses peab olema kindel aluspõhimõte. Seni on alaealiste osalus liiga tihti olnud formaalne ja juhuslik. Juurduma peab arusaam, et laps ja noor nõupidamisel on mitte pelgalt seadusest tulenev, vaid loomulik ja tulus nähtus.

Lapse igakülgse arengu seisukohalt peab tervislik toit, sh soe lõuna olema tagatud ka puhkepäevadel ja koolivaheaegadel. Füüsilise ja sotsiaalse arengu nimel peab iga laps saama osaleda huvitegevuses ja veeta soovi korral puhkust lastelaagris. Uue lastekaitseseaduse jõustudes lähtub riik rahvusvaheliste õigusaktidega, sh

ÜRO lapse õiguste konventsiooniga võetud kohustusest luua meie lastele õnnelik lapsepõlv. Toimiv riiklik järelevalve seaduse täitmise üle peab olema endastmõistetav ning jõudma iga lapse ja iga juhtumini. Peame püüdma, et kohustusest saaks missioon.

Riik – see on tema kodanikud, nii lapsed kui suured. Usume, et kogu Eesti ühiskond täidab lapse heaolu tagamiseks oma kodanikukohust märgata ja toetada last.

Säravat suve!

Loone Ots
MTÜ Lastekaitse Liit
president

Alar Tamm: Lastega koos tehes ja nendega asju läbi mõeldes on võimalik maailma muuta!^{ff}

Kadi Hainas

Loodusega saab siis sina peale, kui seisatad ja võtad aja maha. Alles siis, kui ühe koha peal oldud vähemalt tunnike, on võimalik loodust nägema ja tunnetama hakata. Tunda lõhnu, kuulda kellegi krõbistamist või näha vilksamist taamal põõsaste vahel. Nii kirjeldab looduse maagiat Alar Tamm, kes naudib lisaks oma põhitööle Lastekaitse Liidus nii matkamist, kalastamist kui ka suvilas, värskes õhus nokitsemist.

„Niipalju kui mahub, läheb seljakotti, ülejäänud jääb koju,“ räägib Alar ootusärevalt oma järgmisest suuremast reisist, mille teekond viib augustikuus Austria rohetavatele Alpi aasadele. Omaette teraapiaks peab ta aga kalastamist, mil saab haarata õnge ning mõlgutada rahu mõtteid. „Võrgupüüdja ma pole, eelistan pigem õnge ja spinningut,“ mõtiskleb mees nagu unistaks omaette juba järgmisest kalastusretkest. Kuigi esimese hooga suundus Alar põhjanaabrite juurde kalastama, naudib ta väga Eestimaal rändamist, mistõttu käib ta aastas korra või kaks oma seltskonnaga ka jalgrattamatkal.

On vaid koostegemine

Kuid kõikide huvide ja hobide seas on tal kõige enam südamel siiski laste heaolu, mille eest on ta Liidus juba kaks aastakümnet seisnud. „Lastega koos tehes ja nendega asju läbi mõeldes on võimalik maailma muuta,“ on Alar kindel. Peale keskkooli oli ta veendunud, et tahab minna õppima sellist eriala, mis annab võimaluse lastega koos töötada. Nii saigi Alarist kehalise kasvatuse õpetaja Saku koolis. „Koolitööle läksin mõttega, et väga pikalt seal ei tööta. Arvasin, et viis aastat, kuid juhtus nii, et kollektiiv oli vahva. Seepärast olin seal kokku üheksa aastat.“ Alar meenutab, et koos lastega tehti korda kooli dushiruumid ning ühiselt harjutati sisse

hommikuste tervituste rutiin. Kui kool andis võimaluse lastega vahetult koos töötada, siis MTÜs tegutsemist ei pea ta enam niivõrd lastega koos töötamiseks, vaid laste heaks töötamiseks.

Täiskasvanutel on küll palju kogemusi, kuid Alar rõhutab, et lapsi ei tohi seetõttu mitte mingil juhul alahinnata, vaid tuleb jagada nendega vastutust. „Pole lubamine ja mittelubamine, on vaid koostegemine,“ leiab ta, et lapsed tahavad ise palju ära teha ning täiskasvanute roll ongi selleks võimalusi luua. Liidus töötatud aastaid peab ta põnevaks ajajärguks, mille jooksul on laste õiguste nimel palju ära tehtud. „Laste huvisid arvestatakse ja toetatakse, aga seda võiks veelgi rohkem olla,“ on Alari sõnul palju tehtud, palju veel ees.

Tänuks sära laste silmades

„Ise peab uudishimulik olema ja ringi käima,“ iseloomustab ta oma tööd. Et valdkonda tunnetada ja mõista tuleb ise väljale minna. „Kuigi ma igapäevaselt lastega kokku ei puutu, tean näiteks asenduskodude olukorda ning olen käinud nendega tutvumas.“ Sihtgrupi olukorda tema sõnul muudmoodi peegeldada ei saagi. Iga selline külaskäik on Alarile hinge läinud ning kõige südamlikumad on need hetked, mil ta tunneb – väikeste sammudega saab teha suuri asju. Rõõm ning sära laste silmades on teda alati liigutanud. Eriti vahetult

on seda näha ka lastelaagrites, mille korraldamine Alarile väga rõõmu pakub. Laager on praktiline väljund ning tehtud töö on selle puhul kohe märgata. „Kui lapsed pärast kallistavad ja aitäh ütlevad, on see suur väärtus.“

Enda lapsepõlve meenutab Alar heade sõnadega. „Kodu on turvaline ja julge koht, kus võib kõike proovida.“ Selliste sõnade saatel

kasvas ta üles ning seetõttu ongi tema peres kasvatus käinud alati läbi usalduse. „Tuleb

meelde juhtum, kui ütlesin emale, et 12-13 aastased poisid tõmbavad nurga taga suitsu. Ema andis suitsupaki ja ütles: „Näed, sellepärast ei pea kohe nurga taha minema.““

Noorusajal tegeles Alar nii spordi kui ka muusikaga ning sai alati vanemate toetusele loota. „Kui tegime peres plaane, siis olid huvialad väga olulised.“ Alari noorusaega jäävad ka bändimehe aastad, mil tuli ette mõningasi reeglite eiramisi. „Mäletan, et pidime ühes resto-

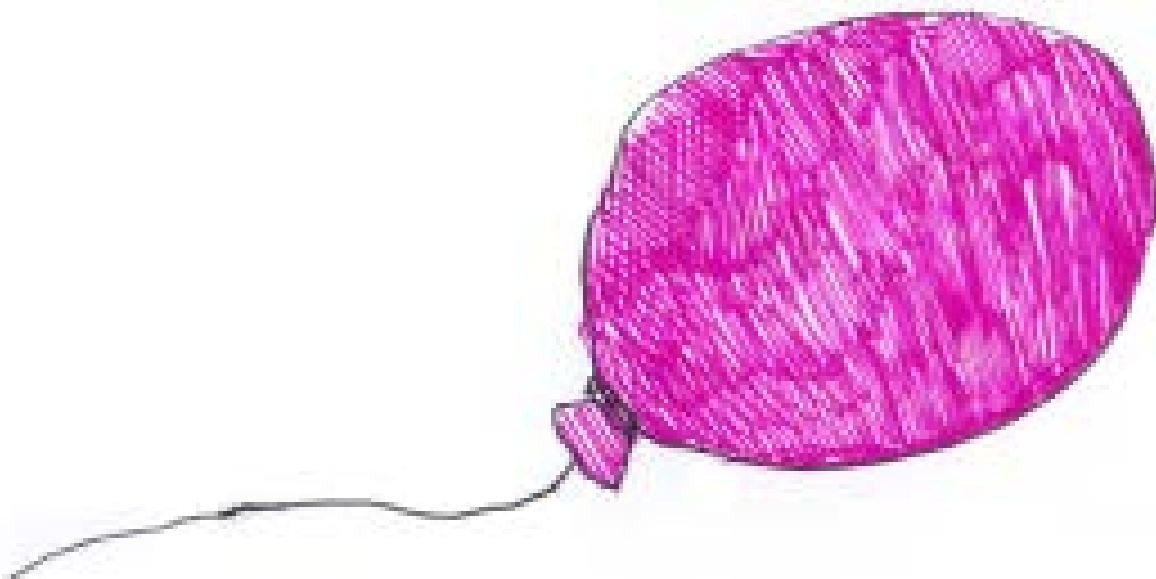
ranis mängima, aga olime selle jaoks liiga noored. Siis smuugeldati meid kuidagi sisse,“ meenutab ta nostalgiga noorusaegu, mil esineti bändiga nii koolis, festivalidel kui ka pulmades. Alar mängis toona trumme ning sama muusikariista on enda jaoks leidnud ka poeg Henri, kes lõpetab tänavu Tallinna Reaalkooli. Oma poja kasvatamisel on Alar püüdnud

rakendada neid samu väärtusi, mille ta lapsepõlves kodust kaasa sai.

Nüüd, kui 19-aastat kestnud töö

Lastekaitse Liidus jääb selja taha, ei jäta ta valdkonda, vaid tahab hoopis arendada lastele loodud õppe- ja puhkekeskust Remnikul. Samuti on tema eesmärgiks leida viise, kuidas lastel oleks võimalik ise raha teenida, et laagritest osa võtta. „Lapsed on väga võimekas sihtrühm – neile tuleb luua võimalusi,“ on Alar täielikult veendunud.

„Kodu on turvaline ja julge koht, kus võib kõike proovida.“

MÕTLE KOOS LAPSEGA

- Mis pildil toimub?
- Millist erilist üritust kujutatakse pildil?
- Milliseid sünnipäevi teil on olnud?
- Kuidas laste sünnipäevi tähistatakse?
- Mida lapsed teevad sünnipäevadel?
- Milline on külaliste jaoks tore sünnipäev?
- Kas keegi pildil aitab kedagi?
- Kui ma oleksin sünnipäevapeol, siis mida ma saaksin selleks teha, et see oleks tore pidu?

Hea nõu lastega peredele

TEHINGUTEST ALAEALISE VARAGA

Ülle-Riin Raja
Tallinna notar

Kui lapsele kuulub vara, on ta selle tavaliselt kas pärinud või saanud kingituseks. Lapse omandis võib olla ka kinnisvara ehk maad, maju või kortereid. Vara omamisega kaasnevad kohustused. Perekonnaseaduse kohaselt on lapse vara eest õigus ja kohustus hoolitseda lapse vanematel.

Lapse vara hea majandamine võib kaasa aidata lapse ülalpidamisele või kindlustada tema tulevikku.

Pärandina saadud üüritulu teeniv korter või koolirahaks mõeldud suurem hoius pangas on kindlasti suureks abiks, kuid lapse huvisid arvestav majandamine võib tähendada ka alaealise vara müümist. Lapsele kuuluva korteri müümine võib osutuda vajalikuks varaga seotud laenukohustuste täitmiseks või näiteks pere majanduslike raskuste tõttu. Tihti on lapse varal teisigi omanikke, nt kaaspärijaid, kel omad varalised huvid, mistõttu võib olla ka pärandvara jagamine lapse huvides.

Lapse vara eest hoolitsevad tavaliselt lapse vanemad. Vanemate hooldusõigus hõlmab õigust hoolitseda lapse isiku eest (isikuhoidus) ja õigust hoolitseda lapse vara eest (varahoidus). Hooldusõigus kuulub vanematele ühiselt, välja arvatud juhul kui kohtu poolt on ühele vanemale antud ainuhoidusõigus. Ühise hooldusõigusega vanemad esindavad last varalistes tehingutes samuti koos, kuid konkreetses asjas võib kohus anda otsustusõiguse ka vaid ühele vanemale. Üksi võib lapsevanem lapse huvides vajalikke tehinguid ja toiminguid teha ka juhul, kui ühiselt toimingut teha ei ole võimalik (nt üks vanematest viibib välisriigis) ja toiminguga viivitamine kahjustaks lapse huve. Sel juhul tuleb aga toimingutest teisele vanemale koheselt teatada.

Üksikutel juhtudel vanematel varahoidusõigust ei ole. Kui laps on omandanud vara pärimise või kinke teel selliselt, et pärandaja või kinkija on määranud, et üks või kumbki lapse vanem ei või seda vara valitseda, ei ole vanemal või vanematel varahoidusõigust. Vanemate varahoidust piirab ka kinkekeeld, mis ei luba vanematel lapse esindajana ära kinkida lapse vara. Lapse nimel on lubatud teha vaid tavapäraseid kinkeid viisakusreeglite järgimiseks

Lisaks pärandaja või kinkija poolt kaasa antud valitsemiskeelule ja seadusest tulenevale kinkekeelule, ei tohi vanem last tehingus esindada ka juhul, kui on oht huvide konfliktiks. Kui tehingu üheks osapooleks on laps, teiseks osapooleks aga lapse vanem ise, vanema abikaasa või otsejoones sugulane (st lapse vanavanem või õde/vend), lapse tädi või onu, ei tohi vanem last esindada. See reegel ei kehti, kui tehing seisneb eranditult kohustuse täitmises lapse suhtes – laps on saaja poolel midagi vastu andmata. Näiteks kui vanaema kingib lapselapsele suvilakrundi oota-

mata vastutasu või vastuteenet, võivad vanemad kinkilepingu sõlmimisel last esindada. Kui aga soovitakse sõlmida lepingut lapse korteri müümiseks lapse onule, ei ole vanematel õigust lapse esindajana lepingut sõlmida. Kui vanem ise last esindada ei saa, tuleb koos tehinguks nõusoleku küsimisega taotleda kohtu poolt ka erieestkostja määramist. Eriestkostja teostab need toimingud, mida vanemad teha ei saa. Kui erieestkostja oli määratud ühekordse toimingu tegemiseks, lõpeb erieestkoste toimingu tegemisega. Muul juhul lõpetab erieestkoste kohus. Kui erieestkostja määramine ei oleks konkreetse toimingu puhul otstarbekas, võib kohus jätta ka erieestkostja määramata ja asendada eestkostetava tahteavalduse kohtuotsusega.

Lisaks otsestele keeldudele on olulisemates küsimustes alaealiste laste, kuid ka täisealiste piiratud teovõimega isikute kaitseks, perekonnaseadusega kehtestatud varahooldusele piirangud. Vanemad võivad küll last esindada, kuid peavad järgima seaduses kehtestatud piiranguid või küsima tehingule eelneva nõusoleku kohtult. Vara valitsemise piirangud võivad tuleneda ka lepingust, mille alusel laps vara omandas.

Näiteks juhul kui kingitud vara valitsemiseks on jäetud juhised, tuleb vanematel vara valitseda kinkija juhiste kohaselt, kui nende järgimine ei kahjusta lapse huve.

Paljudeks lapse varalisi huve oluliselt puudutavateks tehinguteks peab eestkostja või lapse vanem võtma kohtult eelneva nõusoleku. Kinnisvaratehinguteks on reeglina kohtu nõusolek vajalik, välja arvatud lapsele kinnisasja kinkimiseks. Pärimisasjade ajamisel võib

Lihtsustatud kujul nimekiri tehingutest, milleks on vaja kohtu nõusolekut:

- > tehingud lapsele kuuluvate kinnisasjade või kinnisasjaõigustega;
- > lapse nimele kinnisasjade ostmine;
- > lapse kinnisvara suhtes kasutuslepingute sõlmimine;
- > tehingud kogu lapse varaga, pärandiga, pärandiosaga või sundosaga;
- > pärandist, annakust või sundosast loobumine, pärandvara jagamise lepingu sõlmimine;
- > ettevõtte või selle organisatsiooniliselt iseseisva osa omandamine või võõrandamine;
- > juriidilises isikus osaluse omandamine;
- > üüri-, rendi-, kindlustus- ja muu kestvuslepingu sõlmimine, kui leping ei lõpe või seda pole võimalik lõpetada aasta jooksul pärast lapse täisealiseks saamist;
- > laenu võtmine;
- > väärtpaberite omandamine ja võõrandamine;
- > tehingu tegemine, millega luuakse lapse vastutus teise isiku kohustuse eest või millega panditakse lapse vara teise isiku kohustuse tagamiseks;
- > kaasomandi jagamine;
- > lapsele kuuluva nõude lõpetamine, nõude või selle tagatise vähendamine;
- > lapsele kuuluva arvelduskonto käsutamine.

samuti kaasneda mitmeid toiminguid-tehinguid, milleks on eelnev luba vajalik. Lapse nimel ei saa ka loata alustada majandustegevust. Loetelu tehingutest, mis eeldavad kohtu nõusolekut, on tegelikult pikk ja nüansirohke, mistõttu tehingute planeerimisel tasub tutvuda perekonnaseaduse vastavate sätetega ja küsida nõu notarilt või perekonnaõigusega tegelevalt juristilt, advokaadilt. Kõige keerulisemaks võib osutuda lapse huvide eest seismine pärimis-

asjades, seda eelkõige pärijate endi tõttu näiteks juhul kui pärijate ring on lai või pärijateks on lapsed erinevatest kooseludest. Probleeme on kindlasti rohkem ka juhul, kui pärandvara hulka kuulub kohustusi (laene, võlgnevusi). Neil juhtudel tuleb kohtult küsida nõusolekut pärandi jagamiseks või pärandist loobumiseks. Kas pärandist loobumiseks on kohtu nõusolek vajalik või mitte sõltub sellest, kuidas pärimisõigus on tekkinud. Kui näiteks vanaisa surma korral tema

seadusjärgseks pärijaks olev täisealine poeg pärandist loobub, tekib pärimisõigus poja lastel. Isa ja ema võivad sel juhul pärandist loobuda kohtu nõusolekuta ka oma alaealiste laste nimel, sest laste pärimisõigus tekkis isa poolt pärandist loobumise tagajärjel. Kui aga lapse pärimisõigus on tekkinud vahetult, näiteks juhul kui laps on seadusjärgseks pärijaks oma ema või isa surma korral või näiteks juhul kui vanaema oli teinud testamendi just lapselapse kasuks, peavad vanemad pärandist loobumiseks taotlema kohtu nõusolekut. Kui alaealine pärija ei loobu pärandist, vaid on üks kaaspärijatest, kuulub pärand kuni jagamiseni pärijatele ühiselt. Ükski pärija (sõltumata oma vanusest) ei saa teiste kaaspärijateta pärandisse kuuluvaid esemeid käsutada. Kui pärijad on kokkuleppel pärandi jagamise osas, tuleb alaealise pärija tõttu vanemal või eestkostjal taotleda konkreetsele jagamissetpanekule kohtult nõusolekut. Kohus kontrollib planeeritava tehingu tingimuste vastavust lapse huvidele. Kui aga pärijatel omavahelist kokkulepet ei ole, võib iga pärija pärandi jagamiseks pöörduda kohtu poole.

Perekonnaseadusega on kehtestatud piirangud ka lapse raha kasutamisele. Kui lapse raha ei tule kulutada lapse ülalpidamiskulude katteks, tema vara valitsemiseks või muude jooksvate kulude katmiseks, peab vanem selle heaperemeheliku valitsemise põhimõtete kohaselt paigutama Eesti või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi krediitiasutuses oma varast eraldi. Konto avamisel tuleb teha märge, et konto käsutamiseks on vaja kohtu nõusolekut. Kui kohus lubab, võib lapse raha paigutada ka muul viisil.

Lapse varalt saadavast kasust (nt üüritulust) tuleb esmajoones täita varaga seotud võlgnevused ning katta muud vara korrapärase valitsemise kulud. Ülejäänud sissetulekut võib kasutada lapse ülalpidamiseks. Kui lapse varalt saadavat kasu ei ole vaja vara haldamiskulude katteks ega lapse ülalpidamiseks, võivad vanemad seda kasutada enda ja lapse alaealiste õdede ja vendade ülalpidamiseks, kui muud vahendid pere ülalpidamiseks puuduvad. Eelnevat lugenud vanemal võib tekkida küsimus, kas ta siis ei teagi ise kõige paremini, mis on tema lapse huvides. Teab küll, kuid viise eesmärkide saavutamiseks on erinevaid. Kohtuliku järelevalve ülesandeks on tagada, et valitud tee on õiguslikult ning majanduslikult kõige paremini lapse huve tagav.

Politsei ja kiirabi on pahatihti ainsad, kes on lapse jaoks alati olemas

Liilia Mänd, Lääne prefektuuri ennetusteenistuse vanem
Nurmely Mitrahovitš, PPA arendusbüroo vanemkomissar

Politsei töö lastega seisneb ühelt poolt juhtumite menetlemises ning teisalt ennetustöös, kõige kesksemaks on probleemi varajane märkamine ja sellesse võimalikult õigeaegne sekkumine. Lastega tegelemine on olnud politsei jaoks prioriteet läbi aastate. Kuna enamikes Eesti piirkondades ei ole lastekaitse-teenus 24/7 kättesaadav, on politsei ja kiirabi pahatihti ainsaks, kes on abivajava lapse juhtumi puhul ööpäevaringselt kättesaadavad.

Politsei statistika näitab, et alaealised rikuvad kõige tihedamini alkoholiseadust, peamiselt seisneb see alkoholi tarvitamise keelu rikkumises. Hiljutise politsei tellitud uuringu järgi on ligi veerand 4. klassi õpilastest tarvitanud alkoholi, 6. klassi lastest on see number 48 protsenti ja 8. klassis koguni 70 protsenti. Kuigi politseini jõuavad neist vaid väike osa, on seegi number hirmutavalt suur: keskel läbi 7400 rikkumist aastas, ligi 20 juhtumit iga päev.

Teeb muret, et rikkumisi pannakse toime juba väga varases eas, tänavu on noorim politseisse sattunud alkoholi tarvitanud laps olnud 8-aastane.

Kuigi viimased aastad näitavad küll rikkumiste arvudes langustrendi, püsib probleem jätkuvalt. Pelgalt statistikat ritta seades on raske aduda, et iga näitaja selles reas tähendab konkreetset juhtumit, kellegi last, tema või tema lähedaste muretunde, -päevi, võib olla isegi aastaid. Lahendamata probleemid sillutavad omakorda teed probleemidele, mis kestavad põlvest põlve. Politsei jaoks tähendab iga lapsega töötatud tund mitte ainult menetlustööd vaid see hõlmab endas ka võrgustiku- ja nõustamistööd ning annab ainet ennetustöö planeerimiseks ja läbiviimiseks.

Politsei töös on üsnagi tavapärane, et mõne rikkumisega vahele jäänud lapse puhul on tegelikkuses tegemist mitte

pelgalt katsetamise, proovimise või kambavaimuga, vaid hetkeprobleemi taga peitub terve murede ja probleemide rägastik. Tihti tulevad just politseis ilmsiks laste keerulised elulood. Seetõttu koheldakse politseisse sattunud last abivajava või hätta sattunud lapse, raskematel juhtudel ka ohtu sattunud lapse kohtlemise põhimõtetest lähtuvalt.

Näitena saab siinjuures tuua üsna tavapäraselt olukorda, kus politsei huviorbiiti satuvad kas kodanike väljakutse abil või politsei enda tähelepanekute kaudu saadud info põhjal alkoholi tarbinud noored. Tavapäraselt on noorte reaktioon ühetaoline – ollakse ehmunud, hakatakse nutma ja politseid veenma, et juhtunust vanematele teada ei antaks, antakse lubadusi, et juhtunu enam kunagi elus ei kordu – ahastus on suur ja tuntakse hirmu edasiste toimingute ees.

Muretsetakse, kas kool saab juhtunust teada. On aga juhtumeid, kus noor isegi ei tunne muret, mis edasi saab – „Jätke mind parem siia kainestusmajja“, „Mu vanematel on nii kui nii ükskõik“, „Mu ema nagunii ei tule mulle järele“, „Mu isa ei tea juba ammu minust mitte midagi“, „Ma saan kodus peksta“. Vahel on need emotsioonidest tingitud pääsemiskatsed, vahel aga kurb tõi. Esimesel juhul on politsei tegevus lihtsam – tuleb rääkida ja selgitada, rahustada ja kui vaja ka õpetussõnu jagada, teisel juhul on aga ilmne, et politseil üksi on last keeruline aidata, sest ükskõik kui väljapaistvad oskused ja isikuomadused ka lapsega tegeleva politseiametnikul ei ole, lapsevanemat tal asendada pole võimalik.

Oma töös puutub politsei pahatihti kokku ka lapsevanemate poolsete väärarusaamadega. Näiteks on koolitundide ajal suitsetamisega politseile vahelejäänud lapse vanem pahane, et tema last kiusatakse, selmet et pätte püüda või soovib lapsevanem, et alkoholi tarbinud lapsega tegeleks politsei, sest ise enam ei osata. Tuleb mõista, et politsei ei kiusa lapsi ja ei saa olla lapse kasvatajaks ning, et

“Tuleb mõista, et politsei ei kiusa lapsi ja ei saa olla lapse kasvatajaks ning, et reeglina ainsaks vastutajaks lapse elu ja tervise eest on lapse vanemad.”

reeglina ainsaks vastutajaks lapse elu ja tervise eest on lapse vanemad. Lapsevanemate ebareaalsed ootused politseile külvavad segadust ja pahameelt omavalitsuse suhtlemisse ja takistavad vajalikku koostööd lapse aitamiseks. Näiteks kui politsei oma otsustuses määrab alaealisele väärteo toime panemise eest rahatrahvi, on see määratud lapsele,

mitte vanemale ja trahvi määramise eesmärk on mõjutada last edaspidi õigusrikkumistest hoiduma. Lapsevanemal on arukas kasutada seda

kui abivahendit lapse mõjutamisel ja vastutustunde arendamisel. Heaks õppematerjaliks on lapse kogemus ka vanemale endale. Tasub mõelda, kas on ehk õige aeg teha kasvatusstiilides muudatusi, hinnata oma suhteid lapsega – kui usalduslikud need on, mida ette võtta, et suhet lapsega arendada või seda hoida võimalikult usalduslikuna. Teismeeas on üsna tavapärane, et tekivad tormilised muutused lapse käitumises, suhtumises vanematesse, teistesse inimestesse, endasse, oma tegemistesse ja maailma tervikuna. Siin on lastega töötavatel spetsialistidel vanematele arvukalt nõuandeid, kuidas sellistes oludes toime tulla

– neid ei tasu alahinnata. Noorsoopolitsei kogemustele tuginedes tulevad noorte probleemidega kõige edukamalt toime pered, kus on oluliseks peetud laste ja vanemate vahelisi häid suhteid, nende loomiseks ja hoidmiseks on nähtud vaeva ning saadakse üle valehäbit kui on vaja abi küsida.

Eestis on viimastel aastatel tõusnud probleemiks järelvalveta teismelised. Üha rohkem tekib peresid, kus pere ülalpidamiseks on vanemad pidanud õigemaks töötada kodust eemal, kas teises maakonnas või riigis. Muudatused elukorralduses aga päädivad kas laste osalise järelevalve või sootuks järelvalvetusega. Nii juhtubki, et teismelised peavad neile endilegi keerulisel ajal üksi toime tulema.

Kogemused aga näitavad, et ka kõige vastutustundlikumad noored jäävad vahel hätta neile pandud vastutuskoo- maga ning otsivad abi ja lahendusi pigem sõpradelt kui pereliikmetelt. Paraku ei puudu sellistel juhtudel „esmaabikar- bist“ ka alkohol. Alkoholi tarvitatuna aga on suur risk sattuda õnnetustesse ja vägi- vallaohvriks. Seetõttu on politsei astunud omalt poolt samme olukorra leeven- damiseks, võttes kasutusele meet- meid nii menetlustöö kui ka ennetustöö suunamisel. Koostöös sotsiaal-, haridus-, ja muude laste eludega puutumuses olevate asutustega viiakse läbi erinevaid ennetustegevusi.

Alaealiste poolt toimepandud õigusrik- kumiste avastamisel on politsei viimastel

aastatel pööranud erilist tähelepanu nende täisealiste isikute välja selgitamisele, kelle abiga on lastel võimalik kahjulikke aineid ja tooteid soetada. Üha enam suudetakse välja selgitada kust ja kellelt alaealised neile keelatud aineid on saanud ning võetakse vastutusele just täisealised rikkujad. Samuti koolitab politsei kaupluste ja turvafirmade töötajaid, et ühiselt tõkestada alaealistele keelatud kättesaadavust. Rikkumiste avastamiseks kaasatakse vabatahtlikke jälgima alkoholi- ja tubakatoodetega kauplevate poodide ümbrusi ja kaardistama alaealiste kogunemiskohti. Turvafirmade abiga kontrollitakse vajadusel turvasalvestisi, et tabada eelkõige täiskasvanuid, kes lastele alkoholi või tubakatooteid kas ostavad, müüvad või pakuvad. Pingutused selles vallas on vilja kandnud, kuna üha enam oskavad müüjad ja turvatöötajad ise näha ohuolukordi ja sekkuda ning vajadusel julgevad ka abi saamiseks või info edastamiseks politsei poole pöörduda.

“ Üha enam suudetakse välja selgitada kust ja kellelt alaealised neile keelatud aineid on saanud ning võetakse vastutusele just täisealised rikkujad.”

Ent väga suurt tähtsust omavad ka ennetustegevused. Headeks näideteks on eelnevatel aastatel Lääne prefektuuris läbiviidud ennetuskampaania „Tea, kus Su laps on“, mille raames kõlasid suuremates kaubanduskeskustes lapsevanemate tähelepanu

juhtivad heliklipid, mis tõid kuulajani reaalse olukorra politseipraktikast ja kutsusid kuulajat üles mõtlema, kus ja kellega nende lapsed aega veedavad. Samal ajal jaotasid tublid vabatahtlikud võimalikele

lapsevanematele lõbusaid flaiereid, mis panevad kontrollima kas ja kelle kontaktid lapse sõprade ja nende vanemate omadest on lapsevanemal hädajuhuks käepärast. Flaierile saab teha vajadusel ka ülesmärkeid, näiteks juhuks, kui kontakte on vaja jagada vanavanimetele.

Häid kogemusi ja mõtteainet andis ka politsei osalemine projektis „Üksinda kodus“, mis oli ellu kutsutud toetamiseks peresid, kus pereliikmed peavad olude sunnil elama lahus. Projektis osalesid

nii lapsed kui lapsevanemad, kellel ei ole võimalik olla igapäevaliselt koos, või on seda vaid piiratult ning kes tundsid huvi kuidas hoida häid suhteid ka kauge vahemaa tagant. Osalejatelt saadud tagasiside kõrval on ehk kõnekamateks väikesed tähelepanekud kogu projektiürituse vältel - rõõm oli kogeda häid näiteid lapsevanematest, kes olid tulnud

kohale seetõttu, et pikad tööpäevad võtavad lastega koosoldud aja; või kui projekti ühe osana psühholoogi poolt läbiviidud koolitusel tõdesid lapsevanemad, et lahendused võivad olla teinekord väga lihtsad - nt üks

kõne igal õhtul aitab üksioleval teismelisel tunda end turvalisemalt; või kui foorumteatri meetodiga rollimängudes osalenud noored avastavad endagi üllatuseks, et nüüd ma tean, mis tunne mu emal on; või kui projekti lõppedes vahetavad lapsed kallistuste saatel oma vanematega kruuse, mille tahvelkattega pinnalt haarab pilk kriidikirjutist „Saame kokku“.

Soovime ennetustöös jõuda iga lapseni, kas laste endi, nende vanemate, vana-vanemate, õpetajate või kaaskodanike kaudu. On hea meel, et ajaga on

kasvamas laste hulk, kelleni me ennetustöö raames jõuame - mullu oli see näitaja 34 protsenti. Politsei eesmärk on ennetustegevust läbi viia juhtumi- ja analüüsipõhiselt ning kasutada oma töös tõenduspõhiseid meetmeid. Seetõttu tellis politsei 2013. aastal TNS EMOR-ilt uuringu, mille raames küsitleti kokku 8055 inimest (3850 üldelanikkond,

3853 õpilast, 352 õpetajat), et hinnata inimeste teadlikkust, käitumist ja hoiakuid politsei poolt enim mõjutatavates teemades (liiklus, vägi-vald, sõltuvusained). Uuringu tulemused

Seepärast on oluline järgmiste aastate vältel keskenduda hoiakute muutmisele, kuna hoiakutel on palju suurem mõju inimeste käitumisele, kui teadlikkusel

näitavad, et näiteks kiusamiskäitumise ja sõltuvusainete teemadel on laste teadlikkus sellest, mis on õige ja mis valve käitumine väga kõrge. Samas on nii kiusamiskäitumise kui sõltuvusainete tarvitamise ulatus jätkuvalt kõrge. Seepärast on oluline järgmiste aastate vältel keskenduda hoiakute muutmisele, kuna hoiakutel on palju suurem mõju inimeste käitumisele, kui teadlikkusel. Märka ja sekku!" ei saa jääda vaid riiklikuks üleskutseks, vaid sellest peab saama iga inimese südameasi.

Kasvame koos!

**MTÜ Lastekaitse Liit liikme-
tele suunatud projektikonkursi
„Kasvame koos!“ raames
toetas MTÜ Lastekaitse Liit
sellel aastal järgmisi ühin-
gid: Rapla LKÜ, Sillamäe LKÜ,
Viljandi LKK, Lapse Õiguste Liit,
Harku valla LKÜ, Võrumaa LKÜ,
Hiiumaa LKÜ, Tartu LKÜ, Türi
LKÜ, Saue linna LKÜ.**

Lastekaitse Liidul on 34 liiget üle Eesti (kontaktid:<http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/liikmeskond/>).

Ühingud seisavad konkreetse kogukonna laste huvide ja õiguste eest, ning toetavad laste arengut teavituste ja põnevate tegevuste kaudu. Projektikonkursi läbiviimist toetas Sotsiaalministeerium läbi Hasartmängumaksu Nõukogu, ning selle käigus toetati lapsi ja noori kaasavaid uuenduslikke ideid ja algatusi, mis on suunatud vanemluse positiivse rolli väärtustamisele. Seoses Lapse õiguste konventsiooni 25 aastapäevaga tutvustavad ühingud oma ettevõtmiste käigus LÕK'i põhimõtteid kogukonnas.

Osana "Kasvame koos" projektist korraldavad MTÜ Lastekaitse Liit organisatsioonid ka Lastekaitsepäeva üritusi.

Aita kujundada lapsesõbralikku ühiskonda ja liitu kohaliku lastekaitseühinguga!

1. juuni üritused

TARTUS

Tähistame lastekaitsepäeva perepeoga Tartu Annelinna Prisma parklas 01.06.2014 kell 11.00-15.00. Peo on organiseerinud meie noored vaba-
tahtlikud.

Kutsutud on toredaid külalisi:

Teater Nora, tantsurühm SKGymnastik, tänavatan-
tsijad rühmast JJ street, laulja Karolin Minenko,
teadusbuss.

On võimalik teha näomaalinguid ning meister-
dada õhupalliloomi. Vaadata saab erinevaid koeri.
Noored mootorratturid näitavad oma uhkeid põri-
sevaid masinaid. Tegutseb pildistamis- ja joonistus-
nurk.

Vaata veel: tartulastekaitseuhing.webs.com

TAPAL

1.juunil toimub lastekaitsepäev Tapa muusikakooli taga algusega kell 12.

Päeval saab osa võtta töötubadest, teha näomaalinguid, hüpata batuudil ning palju muud. Külla tuleb ka päästeamet.

Päev lõppeb kontsediga.

Vaata veel: <http://www.tapalky.ee/>

TÜRIL

Lastekaitsepäev on ka Türi valla noortepäev, mis toimub Türi lauluväljakul alates keskpäevast. Toimuvad nii individuaalsed kui meeskondlikud võistlused ning oarimad saavad loomulikult autasustatud!

Lisaks veel sumomaadlus, skyrunner, suur batuut ja palju muud!

SILLAMÄEL

1. juunil toimub Sillamäel lastepidu „Tere suvi! Tere piim!“

Sillamäel toimub muidu lastekaitse teemalisi üritusi terve nädal. Lastekaitse Ühingu keskses „Märka last“ toimub raamatunäitus „Konventsioon ja laps“, samuti lasteviktoriin „Mina tean oma õigusi ja kohustusi“

Vaata veel: www.sscw.ee

LASTELAAGRID

Lastekaitse Liidu Remniku puhkekeskus

Lastekaitse Liidu Remniku puhkekeskus asub Peipsi järve põhjarannikul, imeilusa järve liivasel kaldal. Puhkekeskusesse on Alajõe valla keskusest 8 km ja Jõh- vist 50 km. Puhkekeskus on rajatud 80-ndatel ning on üks paremas seisukorras keskuseid sealses piirkonnas.

Remniku puhkekeskuse suvelaagrivahetustega saab tutvuda Remniku kodulehel:

[http://lastelaagrid.eu/remniku-oppe-ja-puhkekeskus/rem- niku-programmi-tutvustus-ja-hinnad/](http://lastelaagrid.eu/remniku-oppe-ja-puhkekeskus/remniku-programmi-tutvustus-ja-hinnad/)

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus paikneb Liivi lahe kaldal, kadakate ja mändide vahel. Meie puhta õhu ja kauni loodusega asukoht sobib:

- >> seminari, nõupidamise, koolituse, kokkutuleku või muu ürituse läbiviimiseks;
- >> peresündmuste korraldamiseks;
- >> laste- ja noorterühmadele laagrite korraldamiseks
- >> aktiivse puhkuse, spordiürituse ja kokkutuleku läbiviimiseks gruppidele;
- >> linnuvaatlejatele ja loodushuvilistele;
- >> saamaks osa vanast eesti käsitöötraditsioonist;
- >> vaatluste läbi kohaliku looduse tundmaõppimiseks.

Lastelaagrite sellesuvised ajad leiate Pivarootsi kodulehelt:
<http://lastelaagrid.eu/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus/info/>

E-POOD

Lastekaitse Liidu e-poes käib Lastekaitsepäeva suurmüük.
Hästi palju raamatuid väga hea hinnaga.

Vaata ka <http://www.lastekaitseliit.ee/products-page/>

„Traumast paranemise 8 võtit“

Babette Rothschild

181 lk. Kirjastus Cum Grano

Babette Rothschild on rahvusvaheliselt tunnustatud traumaterapeutide koolitaja ning superviisor, mitmete raamatute autor, psühhoterapeut ja sotsiaaltöötaja. Kogenud spetsialistina oskab ta traumeeritud inimesi ka pikaleveninud väljapääsmatutest olukordadest välja juhtida. Olgu, siis tegemist lapsepõlve- või sõjatraumadega, loodusõnnetuste, seksuaalse kuritarvitamise, kallaletungide, koduvägivalla või millegi muuga. Babette Rothschild pakub trauma läbielanuile turvalisi ja toimivaid strateegiaid enese aitamiseks, psüühilise stabiilsuse taastamiseks ja elukvaliteedi parandamiseks

Film

„Kätki kütked - kiindumussuhe“

Film „Kätki kütked - kiindumussuhe“ näitab lapse ja vanaema vahelise kiindumussuhte tähtsust ning mõju lapse arengule. Psühholoog Ene Raudla selgitab filmis kiindumussuhte kujunemist ja selle puudumise tagajärgi. Oma kogemustest räägivad ka beebikooli juhendaja, hooldupere ema ja asenduskodu kasvataja.

Teavitav film aitab selgitada kiindumussuhte olulisust lapsevanematele ja õpetada koolitustel kasuperedele. Filmi tootjaks on stuudio Lõunameedia ning autoriks ja teostajaks Imre Annus.

Film, mis on valminud Viljandi Lastekaitse Klubil eestvedamisel ja koostöös Lastekaitse liidu, SA Perekodu ning Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskusega „Vasem parem“.

Lisainfo:

www.lastekaitseliit.ee

ajakiri.lastekaitseliit.ee

lapsehaal.lastekaitseliit.ee

www.targaltinternetis.ee

www.kiusamisestvabaks.ee

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

T@rgalt internetis

**Kiusamisest
vabaks!**

Uuri ka Lastekaitse Liidu

lastelaagrite kohta:

www.lastelaagrid.eu

**Anna meile tagasidet ja soovita teemasid,
mida võiksime järgmistes numbrates kajastada.**

ajakiri@lastekaitseliit.ee

